

něných a zavázaných osob bez zřetele na ostatní knihovně oprávněné, jejichž svolení k výmazu této poznámky ani podle zákona, ani podle povahy věci není potřebí, jejichž souhlasu však by bylo třeba, kdyby jim příslušelo z ní skutečně věcné právo. Nenabyly-li tyto osoby žádného oprávnění od počátku z takové smlouvy, nemají je ani po čas trvání poznámky v knihách, což má právní význam zejména pro knihovni a exekuční řízení.

Žádá-li v knihovním řízení vlastník statku za spojení uvolněného zástavního práva s jinou pohledávkou, ač je knihovně poznamenán jeho závazek dáti toto zástavní právo vymazati, nesměl by knihovní soud takovou žádost zamítnouti, prokázal-li by žadatel souhlas toho, v jehož prospěch byla poznámka podle § 469 a) obč. zák. uskutečněna.

Než i tehda, kdyby takový souhlas nebyl podán, nemohl by knihovní soud žádost zamítnouti, nýbrž byl by povinen jí vyhověti, ovšem jen s omezením, že se tak děje »bez újmy práv osoby, v jejíž prospěch zní ona poznámka«, jako se to činí i v jiných případech, na příklad při zastavení statku bez souhlasu fideikomisárních nástupců, nebo při výmazu zástavního práva bez souhlasu knihovně zapsaného nadzástavního věřitele, kdy se takové zápisy povolují s omezením »bez újmy práv oprávněných osob«, jejichž souhlas nebyl vykázan. Takové vyřízení neodporuje předpisům § 96 knih. zák., poněvadž se tu povoluje méně, než bylo žádáno, a právo oprávněné osoby není tím dotčeno.

Také v řízení exekučním při rozvrhu výtěžků vnučené správy nebo nejvyššího podání nejsou oprávnění třetí hypotekární věřitelé k odporu (§§ 128, 213 ex. ř.) proti příkázání knihovní pohledávky poznámkou podle § 469 a) obč. zák. postižené z důvodu, že byla spojena s jinou pohledávkou, a že to odporuje poznámce o vzdání se disposičního práva tímto zástavním právem, poněvadž ani tu v důsledku relativní účinnosti oné poznámky nebylo dotčeno nějaké právo oněch odporujících třetích osob knihovně oprávněných.

Vycházejí z těchto úvah, usnesl se zesílený senát přes široké a povšechné znění zákona ve větě v čele uvedené.

Čís. 16051.

Syndikátní nárok (zák. č. 112/1872 ř. z.).

Proti syndikátnímu nároku lze namítati spoluzavinění poškozeného. Jest spoluzaviněním, zanedbal-li orgán poškozeného peněžního ústavu svoji povinnost, uloženou mu stanovami, zkoumati, zda jsou do pozemkových knih řádně vložena zástavní práva pro poskytnuté zápůjčky.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1937, Co I 11/36.)

Žalující Okresní hospodářská záložna zapůjčila manželům Václavu a Emilii K. ve V. 30.000 Kč, z nichž se jí zavázali platiti pololetně předem 6—8% úroky a 6% úroky z prodlení a nahraditi jí výlohy s vymáháním zápůjčky spojené a dali jí dlužním úpisem z 9. ledna 1925 za

tuto zápůjčku s příslušenstvím a vedlejší závazky do výše 3.000 Kč v zástavu svůj dům čp. 132 ve vložce č. 52 ve V. Usnesením okresního soudu v Č. z 12. ledna 1925 č. d. 51/20 byl manželům Václavu a Emilii K. povolen mimo jiné na uvedený dům vklad práva vlastnického pro ně a vklad práva zástavního za uvedenou pohledávku žalující záložny ve výši 30.000 Kč s úroky a vedlejšími závazky, jak právě uvedeno, a bylo toto usnesení účastníkům, mezi nimi i žalobkyni, doručeno. Dotčené zápisy prováděl žalovaný František L., který byl tehdy pověřen vedením pozemkových knih a který na spise potvrdil, že povolené vklady dne 24. února 1925 vykonal, ač tak ve skutečnosti v příčině vkladu práva zástavního pro žalobkyni neučinil. Později bylo vloženo na uvedenou nemovitost Václava a Emilie K. právo zástavní za pohledávky: 1. Právovarečného měšťanstva v Č. v částce 36.000 Kč, 2. Josefa Š. v částce 12.325 Kč, 3. téhož právovarečného měšťanstva v částce 60.000 Kč (na polovici Emilie K. v pořadí poznámky zadlužení) a 4. Aloise Š. v částce 480 Kč. O tom, že bylo opominuto vložiti právo zástavní za pohledávku žalující záložny, byla podána r. 1933 knihovním oddělením zpráva a knihovní soud po výsledku účastníků nařídil usnesením ze 4. května 1933, č. d. 1730/33, aby opominutý vklad práva zástavního byl vykonán v pořadí před pohledávkami právě pod 1 až 4 uvedenými. Toto usnesení bylo na rekurs druhých účastníků usnesením krajského soudu jako rekursního soudu v K. ze dne 7. července 1933 změněno tak, že byl vklad ten povolen v pořadí pouze běžném za pohledávkami pod 1 až 4 uvedenými. Usnesení to bylo rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 26. října 1933 potvrzeno. Žalobkyně vymáhala svoji pohledávku ve zbytku 28.700 Kč na Emilii K., která se po smrti svého manžela stala vlastnící i druhé polovice zavazeneho domu, a ta byla odsouzena, aby zaplatila žalobkyni její pohledávku ve zbytku 28.700 Kč se 6½ % úroky od 1. ledna 1932 do 30. června 1933, s 5¾ % úroky od 1. července 1933 a 6 % úroky z prodlení a nahradila jí útraty sporu 494 Kč 60 h. Poté vedla žalobkyně dům Emilie K. do dražby, čímž jí vznikly exekuční útraty ve výši 307 Kč 65 h a byl dům ten, odhadnutý na 76.177 Kč 90 h, při dražbě konané dne 29. března 1934 vydražen Pravovarečným měšťanstvem v Č. za nejvyšší podání 51.500 Kč, z kterého se dostalo ještě na pohledávku Josefa Š. 467 Kč 05 h, kdežto se zbytkem vyšel on i ostatní zadnější pohledávky a tedy i žalobkyně na prázdno. Ke dni dražby činila žalobkynina pohledávka, čítaje v to i úroky a útraty, 35.458 Kč 45 h. Opírajíc se o tento nesporný děj, domáhá se žalobkyně syndikátní žalobou na žalovaných Františku L. a československém státě náhrady škody v částce 34.458 Kč 45 h, kterou utrpěla tím, že vinou žalovaného Františka L., soudního knihovního úředníka, nebylo právo zástavní za její pohledávku na nemovitost Václava a Emilie K. včas vloženo, a že proto vyšla při rozvrhu nejvyššího podání za tuto jejich nemovitost dosaženého, na prázdno, ač by jinak zaplacení došla. Proti žalobě namítli žalovaní mimo jiné též to, že si žalobkyně způsobila škodu sama, neboť se neměla při výplatě zápůjčky manželům Václavu a Emilii K. spokojiti s pouhým předložením knihovního usnesení, nýbrž se měla přesvědčiti, zda povolený zápis práva zástavního byl skutečně také proveden. Žalobkyně se od r. 1925 do r. 1933 o věc

vůbec nestarala; kdyby tak byla učinila, byla by na věc přišla a mohla ji pouhým upozorněním soudu přivést do pořádku. Mezi škodou a opominutím žalovaného Františka L. není příčinné souvislosti, neboť podle instrukcí platných pro okresní záložny hospodářské neměla být před předložením knihovního výtahu zápůjčka vyplacena. Podle zákona ze dne 6. června 1924, č. 128 Sb. z. a n., instrukcí a jednacím řádu žalující záložny jest k správě a výkonu dozoru nad okresními hospodářskými záložnami povoláno ředitelství a revidující výbor a povinností řečených orgánů bylo, aby správu podrobně revidovaly a zjištěné závady napravily. I takto mohlo být škodě zabráněno. Podle § 35 právě uvedeného zákona odpovídají i tyto orgány žalobkyni za škodu způsobenou, žalobkyně však na nich náhradu nežádala. Soud první stolice (vrchní soud v Praze) žalobě vyhověl polovicí a druhou polovicí žalobu zamítl. V otázce, o níž tu jde, uvedl v důvodech: Vinu na způsobené škodě mají nejen žalovaní, nýbrž i žalobkyně sama. Nelze ovšem říci, že žalobkyně při výplatě zápůjčky manželům K. jednala v rozporu s instrukcí nebo jinými předpisy, poněvadž, jak soud na základě svědecké výpovědi Václava K. v souhlase s poučením příl. I a jednacím řádem zjišťuje, nebylo v době výplaty zápůjčky manželům K. v r. 1925 předpisu, že žalobkyně nesmí vyplatiti zápůjčku bez předložení knihovního výtahu nebo před nahlédnutím do pozemkových knih. Přesto však má i žalobkyně vinu na své škodě, poněvadž lze na ní jako na peněžním ústavu požadovati, aby se při výplatě zápůjčky knihovni nespolehala jen na obsah knihovního usnesení a na to, že dluhopis je opatřen potvrzením knihovního soudu o vykonaném zápisu, nýbrž aby se nahlédnutím do knihovního výtahu, který si může od dlužníka vyžádati, nebo nahlédnutím do pozemkových knih přesvědčila, že vklad povolený byl skutečně v knize i vykonán. Kdyby byla takto postupovala, nemohlo k žádné škodě dojíti, kdyby jí byl býval předložen knihovní výtah teprve po vyplacení zápůjčky, neboť by nahlédnutím do knihovního výtahu byla musila shledati, že vklad práva zástavního za její pohledávku na domě manželů K. není dosud proveden, a byla by pouhým upozorněním soudu dosáhla, aby věc byla včas napravena. Je tedy vina i na straně žalující. Poněvadž nelze zjistiti podíl stran na vině, byl podíl ten ve smyslu ustanovení § 1304 obč. zák. stanoven pro obě strany stejně a žalovaní odsouzeni k zaplacení polovice způsobené škody, kdežto co do druhé polovice byla žaloba zamítnuta.

Nejvyšší soud žádnému z dovolání nevyhověl; v příčině dovolání žalobkyně z těchto

důvodů:

Vývody odvolání žalující záložny směřují vesměs jen proti právní mylnosti rozsudku, pokud jím bylo uznáno také na její zavinění ve smyslu § 1304 obč. zák. Než s názorem prvního soudu v tom směru je souhlasiti. I když lze připustiti, že žalobkyně neměla důvodu pochybovati o správnosti knihovního usnesení, jímž byl soudem povolen vklad práva zástavního pro její pohledávku 30.000 Kč s příslušenstvím, a potvrzení knihovním úřadem na dluhopise ze dne 9. ledna 1925 o vyko-

naném zápisu ve smyslu § 16 instrukce ze dne 12. ledna 1872, č. 5 ř. z., kteréžto listiny dostala, jak je zřejmé z knihovních spisů č. d. 51/25 okresního soudu v Č., přece nelze žalobkyni jako peněžní ústav zprostiti péče o to, aby se aspoň dodatečně přesvědčila buď z vyžádaného výtahu knihovního nebo nahlédnutím do pozemkových knih o tom, zda povšechné potvrzení o výkonu vkladu je úplné nebo zda byl výkon správně a přesně proveden, neboť nabytí zástavního práva na nemovitostech nastává teprve knihovním vkladem (§§ 4 a 13 a násl. knih. zák. a § 451 obč. zák.). Nelze v té příčině přehlédnouti předpisy, podle nichž má revidující výbor záložny při dlužních úpisech zjistiti, jsou-li náležitě zápůjčky do pozemkové knihy vloženy, je-li k dlužním úpisům přiložen knihovní výtah, katastrální arch nebo jiný průkaz o čistém výnosu katastrálním, nebo protokol o odhadu menovitosti. Řečený revidující výbor reviduje podle § 50, odst. 2, jednacího řádu v rozhodující době platného nejméně čtyřikráte do roka pokladnu, účetnictví a hospodářství ústavu a má se při tom řídit poučením obsaženým v příloze I. Kdyby byly v souzeném případě odpovědné orgány žalující záložny postupovaly s povinnou péčí, byly by i po výplatě zápůjčky manželům K. přišly na to, že vklad jejího zástavního práva nebyl knihovním soudem proveden, a mohla žalobkyně ihned zakročit ve věci a žádati nápravu a tak předejít škodě. K takovému zákroku bylo dosti času až do 19. ledna 1931, kdy se teprve stal vklad práva zástavního pro pohledávku 36.000 Kč s přísl. ve prospěch pravovárečného měšťanstva v Č. Právem proto shledal prvý soud v tom také zavinění žalobkyně a poněvadž se nedal poměr zavinění poškození určit, správně uznal podle § 1304 obč. zák. na škodu rovným dílem pro obě strany rozepře. Nemá opory v zákoně tvrzení prvního žalovaného, že dělení viny není možné při žalobách podle zákona č. 112/1872 ř. z., neboť i tu jde o žalobu o náhradu škody, jež předpokládá zavinění, ovšem za podmínek § 1 uved. zák., při čemž však není vyloučeno také zavinění poškozeného samého ve smyslu všeobecného předpisu § 1304 obč. zák. Není tudíž odvolání žalobkyně odůvodněno.

Čís. 16052.

Starosta obce (osady) jest pasivně oprávněn ke sporu, jímž se třetí osoba domáhá na něm nároku na náhradu škody, vyvozované ze svémocné bezprávné činnosti starostovy souvisící jen s výkonem jeho veřejné funkce (svémocným zabavením a prodejem úrody náležící třetí osobě pro dlužné nájemné (pachtovné).

(Rozh. ze dne 27. dubna 1937, R I 396/37.)

Srv. rozh. 5610, 1376 Sb. n. s.

Žalobci se na žalovaném domáhají náhrady škody, kterou jim způsobil tím, že jako starosta osady L. svémocně »zabavil« a prodal dne 7. července 1935 pro nedoplatek nájemného (pachtovného) dlužného osadě L. úrodu (obilí), náležící žalobcům, za 510 Kč, ačkoli její běžná